Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/5026

2025 9 15

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Transporto priemonių duomenų gairės, pridedamos prie Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2023/2854 (Duomenų aktas)

(Tekstas svarbus EEE)

(C/2025/5026)

1. ĮVADAS

1. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2023/2854 ([1]) dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių (Duomenų aktas) siekiama užtikrinti teisingą duomenų vertės paskirstymą ir padidinti duomenų prieinamumą. Tai sudarys sąlygas klestinčiai duomenų ekonomikai ir suteiks galimybę kurti novatoriškus gaminius, paslaugas ir verslo modelius. Duomenų aktas yra horizontalusis teisės aktas, taikomas visose ekonomikos srityse ir sektoriuose.

2. Šiose transporto priemonių duomenų gairėse automobilių sektoriaus suinteresuotiesiems subjektams pateikiamos pritaikytos rekomendacijos, kaip įgyvendinti Duomenų akto II skyrių. Jose siekiama paaiškinti pagrindines Duomenų akte nustatytas pareigas, susijusias su transporto priemonių duomenimis, apibrėžtais šių gairių 19 punkte, daugiausia dėmesio skiriant duomenims, kuriems taikomas Duomenų akto II skyrius, ir taikytinoms prieigos taisyklėms.

3. Rengdama šį rekomendacinį dokumentą Komisija surengė išsamias konsultacijas. Ji konsultavosi su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, atstovaujančiais visai automobilių pramonės vertės grandinei, kartu užtikrindama geografinę ir sektorių pusiausvyrą. Konsultacijų metu buvo rengiami seminarai, pildomi klausimynai ir rengiami susitikimai su suinteresuotaisiais subjektais. Komisija tinkamai išanalizavo ir apsvarstė gautą išsamią informaciją ir ja rėmėsi rengdama gaires.

4. Šis dokumentas yra tik rekomendacinio pobūdžio. Juo neišplečiamos ir nekeičiamos Duomenų akte nustatytos teisės ar pareigos.

5. Šios gairės susijusios tik su Duomenų aktu. Todėl jos neturėtų būti laikomos toliau išvardytų dokumentų aiškinimu ir neturi įtakos jų taikymui:

   — konkretiems sektoriams skirtų teisės aktų, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2018/858 (Tipo patvirtinimo reglamentas) ([2]) arba Komisijos reglamento (ES) Nr. 461/2010 ([3]) ir prie jo pridedamų gairių ([4]), visų pirma tais atvejais, kai tokie teisės aktai taikomi prieigai prie transporto priemonių duomenų (pvz., transporto priemonių diagnostikos sistemų (OBD) informacijos arba transporto priemonių išmetamųjų teršalų duomenų);

([1]) 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/2854 dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva (ES) 2020/1828, (Duomenų aktas) (OL L, 2023/2854, 2023 12 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

([2]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/EB (OL L 151, 2018 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/858/oj).

([3]) 2010 m. gegužės 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 461/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių vertikaliesiems susitarimams ir suderintiems veiksmams variklinių transporto priemonių sektoriuje (OL L 129, 2010 5 28, p. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/461/oj), su pakeitimais, padarytais 2023 m. balandžio 17 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/822, kuriuo dėl taikymo laikotarpio iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 461/2010 (OL L 102I, 2023 4 17, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/822/oj).

([4]) Komisijos pranešimas „Papildomos gairės dėl vertikaliųjų apribojimų variklinių transporto priemonių pardavimo ir remonto, taip pat variklinių transporto priemonių atsarginių dalių platinimo susitarimuose“ (OL C 138, 2010 5 28, p. 16), su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatu „Komisijos pranešimo „Papildomos gairės dėl vertikaliųjų apribojimų variklinių transporto priemonių pardavimo ir remonto, taip pat variklinių transporto priemonių atsarginių dalių platinimo susitarimuose“ pakeitimai“ (OL C 133 I, 2023 4 17, p. 1).

— kitų susijusių teisės aktų, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2016/679 ([5]) (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), plg. Duomenų akto 7 konstatuojamąją dalį ir 1 straipsnio 5 dalį, arba Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2023/2413 ([6]) (Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva) ir pridedamo Komisijos pranešimo dėl dalijimosi su baterijomis susijusiais duomenimis ([7]).

6. Šios gairės skirtos tik automobilių sektoriui. Šis sektorius apima pirminės įrangos gamintojus, tiekėjus, antrinės rinkos paslaugų teikėjus ir draudimo paslaugų teikėjus. Todėl gairių turinys negali būti automatiškai ekstrapoliuojamas kitoms pramonės šakoms ar viešajam sektoriui.

7. Šiomis gairėmis nepakeičiami kiti Komisijos paskelbti rekomendaciniai dokumentai dėl Duomenų akto ir jos nėra viršesnės už juos. Veikiau šiomis gairėmis tie dokumentai yra papildomi ir jos turėtų būti skaitomos kartu su šiais dokumentais.

8. Teisiškai privalomas ES teisės aktų aiškinimas priklauso išimtinei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencijai. Todėl Komisijos pateiktas Duomenų akto aiškinimas, susijęs su jo taikymu transporto priemonių duomenims, neturi jokios įtakos aiškinimui, kurį gali pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

9. Šiose gairėse išreikšta nuomonė neturi jokios įtakos pozicijai, kurios Komisija gali laikytis Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

2. DUOMENYS, KURIEMS TAIKOMAS DUOMENŲ AKTO II SKYRIUS

10. Duomenų akto II skyriuje nustatytos susietųjų gaminių ir susijusių paslaugų naudotojų prieigos prie duomenų ir naudojimosi jais teisės.

2.1. **Susietieji gaminiai**

11. Susietasis gaminys – „daiktas, kuris gauna, generuoja ar renka duomenis, susijusius su jo naudojimu arba aplinka, ir gali perduoti gaminio duomenis naudojantis elektroninių ryšių paslauga, fizine jungtimi arba prieiga per prietaisą, ir kurio pagrindinė funkcija nėra duomenų saugojimas, tvarkymas ar perdavimas bet kokių kitų šalių, nei naudotojas, vardu“ (2 straipsnio 5 dalis).

12. Šios gairės susijusios tik su transporto priemonėmis, kurios yra susietieji gaminiai, kaip apibrėžta 2 straipsnio 5 punkte. Pirminės įrangos gamintojas arba duomenų turėtojas, priklausomai nuo konkretaus atvejo, turi įvertinti, ar transporto priemonė gali būti laikoma susietuoju gaminiu.

2.2. **Susijusi paslauga**

13. Susijusi paslauga – „skaitmeninė paslauga, išskyrus elektroninių ryšių paslaugą, įskaitant programinę įrangą, kuri pirkimo, nuomos ar išperkamosios nuomos metu yra su gaminiu susieta taip, kad be jos susietasis gaminys negalėtų atlikti vienos ar daugiau savo funkcijų, arba kurią gamintojas ar trečioji šalis vėliau prijungia prie gaminio, kad būtų galima papildyti, atnaujinti ar pritaikyti susietojo gaminio funkcijas“ (2 straipsnio 6 dalis).

([5]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([6]) 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (OL L 2023/2413, 2023 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([7]) Komisijos pranešimas dėl pagal persvarstytą Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą nustatytų dalijimosi su baterijomis susijusiais duomenimis reikalavimų taikymo (OL C, C/2025/4104, 2025 7 25).

14. Šios gairės susijusios tik su susijusiomis paslaugomis, apibrėžtomis 2 straipsnio 6 dalyje, kurios yra susietos su transporto priemone, kaip apibrėžta šių gairių 12 punkte (šiose gairėse tai gali būti vadinama su transporto priemone susijusia paslauga).

15. Teikiant su transporto priemone susijusią paslaugą, būtina, kad transporto priemonė ir paslaugos teikėjas, nesvarbu, ar tai būtų pirminės įrangos gamintojas, ar trečioji šalis, keistųsi duomenimis abiem kryptimis, o tai turi įtakos transporto priemonės valdymui ar funkcionavimui (plg. 17 konstatuojamąją dalį). Paslaugos, kurios nedaro poveikio transporto priemonės funkcionavimui, negali būti laikomos susijusiomis paslaugomis. Tokių paslaugų pavyzdžiai – išmaniojo telefono programėlė, kuri analizuoja ir rodo elektrinės transporto priemonės įkrovimo istoriją neperduodama komandų transporto priemonei, arba draudimo pagal vairavimo įpročius (angl. *pay-how-you-drive*) paslaugos, kurios analizuoja transporto priemonės duomenis ir sudaro vairuotojo elgsenos profilį.

16. Tradicinės antrinės rinkos paslaugos, pavyzdžiui, pagalbinių konsultacijų, analizės ar finansinės paslaugos, reguliarus remontas ir techninė priežiūra, paprastai nelaikomos su transporto priemone susijusiomis paslaugomis, nes jos „nedaro poveikio susietojo gaminio valdymui“ arba „neapima paslaugų teikėjo atliekamo duomenų ar komandų perdavimo į susietąjį gaminį“ (plg. 17 konstatuojamąją dalį). Šios paslaugos nėra „aiškiai susijusios su susietojo gaminio funkcijų valdymu“. Pavyzdžiui, reguliarus remontas ir techninė priežiūra, kaip antai stabdžių keitimas ar tepalų keitimas, nelaikomi susijusiomis paslaugomis, jei tai atliekama rankiniu būdu ir ne internetu (t. y. tai nėra skaitmeninės paslaugos). Be to, šios paslaugos nebūtinai transporto priemonei „suteik[ia] <...> daugiau funkcijų arba tas funkcijas pritaik[o]“ ir neapima duomenų ar komandų perdavimo transporto priemonei.

17. Su transporto priemonėmis susijusios paslaugos automobilių sektoriuje gali būti:

— nuotolinio transporto priemonės valdymo paslaugos, kuriomis naudojantis aktyvuojamos arba atliekamos transporto priemonės funkcijos (pvz., nuotolinis durų užrakinimas / atrakinimas, variklio užvedimas / išjungimas, išankstinis salono temperatūros sureguliavimas, elektrinės transporto priemonės įkrovimo valdymas);

— nereguliarus remontas ir techninė priežiūra, kai transporto priemonė ir paslaugų teikėjas keičiasi duomenimis abiem kryptimis ir transporto priemonei suteikiama daugiau funkcijų arba tos funkcijos pritaikomos. Tokios paslaugos pavyzdys – paslauga, kuria naudojantis numatomi techninės priežiūros poreikiai pagal individualius vairuotojo elgsenos duomenis ir tuomet transporto priemonės prietaisų skydelyje rodomi įspėjimai ir pasiūlymai dėl techninės priežiūros;

— debesija grindžiamos paslaugos, kuriomis naudojantis saugomi vairuotojo pageidavimai, susiję su sėdynių ir veidrodėlių padėtimi, informacine pramogine sistema, vairavimo režimu, temperatūra ir kt., ir automatiškai pritaikomi transporto priemonėje;

— dinaminio maršruto optimizavimo paslaugos, kurioms naudojami transporto priemonės duomenys (pvz., baterijos arba degalų lygis, padangų slėgis), kad transporto priemonės prietaisų skydelyje būtų siūlomi maršrutai, įkrovimo stotelės arba degalinės.

2.3. **Duomenų, kuriems taikomas Duomenų akto II skyrius, apibrėžtis**

18. Duomenys, kuriems taikomas Duomenų akto II skyrius, apima gaminio duomenis (2 straipsnio 15 dalis) ir susijusių paslaugų duomenis (2 straipsnio 16 dalis), įskaitant atitinkamus metaduomenis, būtinus tiems duomenims aiškinti ir naudoti (plg. 2 straipsnio 17 dalį, 3 straipsnio 1 dalį, 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnio 1 dalį).

19. Šios gairės susijusios su transporto priemonės duomenimis, kurie tik šių gairių tikslais turėtų būti suprantami kaip gaminio duomenys, gauti naudojant transporto priemonę (plg. šių gairių 12 punktą), ir su transporto priemone susijusių paslaugų duomenys (plg. šių gairių 14 punktą).

20. Duomenų aktu naudotojams ir naudotojo pasirinktoms trečiosioms šalims suteikiama teisė susipažinti su transporto priemonės duomenimis ir juos naudoti. Jame nėra nustatyta taisyklių dėl prieigos prie transporto priemonės funkcijų ar išteklių ([8]) teisių. Todėl į šias gaires neįtrauktos taisyklės, susijusios su prieigos prie transporto priemonės funkcijų ar išteklių teisėmis.

([8]) Transporto priemonės ištekliai turėtų būti suprantami kaip techninė transporto priemonės infrastruktūra (aparatinė ir programinė įranga), naudojama duomenims apdoroti (kompiuterijos ištekliai, pvz., elektroniniai valdymo blokai ir vykdikliai / jutikliai), prieigai prie duomenų gauti, duomenims už transporto priemonės ribų perduoti arba sąveikauti su vairuotoju (ryšių ištekliai, pvz., prietaisų skydelis arba žmogaus ir mašinos sąsaja).

21. Atsižvelgiant į 15 konstatuojamojoje dalyje pateiktus paaiškinimus, duomenų turėtojai turėtų suteikti prieigą tik prie neapdorotų ir parengtų duomenų, įskaitant pridedamus metaduomenis, būtinus duomenims aiškinti ir naudoti. Tačiau „iš tokių duomenų numanoma ar gauta informacija“ neturėtų būti laikoma patenkančia į šio Duomenų akto taikymo sritį.

22. Duomenų akto tikslas – užtikrinti, kad duomenys būtų prieinami naudotojams ir trečiosioms šalims. Todėl visi duomenys, gauti naudojant transporto priemonę arba teikiant su transporto priemone susijusią paslaugą, iš esmės turėtų būti įtraukti į Duomenų akto taikymo sritį, išskyrus atvejus, kai jie yra iš neapdorotų arba parengtų transporto priemonės duomenų „numanoma ar gauta informacija“, kaip apibrėžta Duomenų akte.

23. Atsižvelgiant į galimų techninių įgyvendinimo būdų įvairovę ir būsimų pokyčių potencialą, tolesni skirsniai ir pavyzdžiai yra aiškinamojo pobūdžio ir nebaigtiniai.

2.3.1. *Neapdoroti duomenys*

24. Neapdoroti duomenys – tai duomenys, kurie nėra iš esmės pakeisti. Jie taip pat vadinami pagrindiniais arba pirminiais duomenimis. Jie nurodo duomenų taškus, automatiškai generuojamus be jokio tolesnio duomenų tvarkymo (15 konstatuojamoji dalis). Tai apima duomenis, tiesiogiai gautus dėl naudotojo veiksmų (kontrolės, ekranų, mygtukų ir kt.), arba duomenis, kuriuos automatiškai generuoja, pavyzdžiui, transporto priemonės jutikliai.

2.3.2. *Parengti duomenys*

25. Parengti duomenys – tai duomenų taškai, kurie buvo apdoroti „tam, kad būtų suprantami ir tinkami naudoti prieš tolesnį tvarkymą ir analizę“ (15 konstatuojamoji dalis). Jie apima „duomenis, surinktus iš vieno jutiklio arba sujungtų jutiklių grupės tam, kad surinkti duomenys būtų suprantami platesnio naudojimo atvejais, nustatant fizinį kiekį ar kokybę arba fizinio kiekio, pavyzdžiui, temperatūros, slėgio, srauto greičio, garso, pH vertės, skysčio lygio, padėties, pagreičio ar greičio pokytį“. Taigi Duomenų akte taikomas *funkcinis* duomenų tvarkymo supratimas (*funkcija* – užtikrinti, kad duomenys būtų suprantami ir tinkami naudoti). Tokie veiksniai kaip duomenų tvarkymo sudėtingumas arba poreikis apsaugoti investicijas į tokį duomenų tvarkymą, nėra svarbūs apibrėžiant parengtus duomenis.

26. Bendras parengtų duomenų bruožas yra tas, kad jais aprašomas ir apibūdinamas transporto priemonės veikimas arba būklė. Parengti duomenys nėra nauja informacija; pagrindinių duomenų pobūdis lieka nepakitęs. Kitaip tariant, duomenys, net ir normalizuoti, performatuoti, filtruoti, kalibruoti, konvertuoti, apibendrinti, perrinkti, koreguoti ar kitaip išmatuoti, apskaičiuoti ar apdoroti, vis tiek nurodo transporto priemonės jutikliais ar sistemomis fiksuojamus realius įvykius ar sąlygas (pvz., temperatūrą, greitį, pagreitį, padėtį). Pagrindinių duomenų turinys arba reikšmė nepasikeičia, jie tik yra parengti ar patobulinti būsimam naudojimui.

2.3.3. *Numanomi arba gauti duomenys*

27. Kita vertus, iš neapdorotų arba parengtų duomenų „numanoma ar gauta informacija“ nepatenka į Duomenų akto taikymo sritį. Numanomi arba gauti duomenys yra „papildomų investicijų į duomenų verčių ar įžvalgų priskyrimą rezultatas, visų pirma naudojant sudėtingus nuosavybinius algoritmus, įskaitant tuos, kurie yra nuosavybinės programinės įrangos dalis“ (15 konstatuojamoji dalis).

28. Sąvoka „numanomi arba gauti duomenys“ apima daug daugiau nei vien techninį aspektą. Kaip nurodyta 15 konstatuojamojoje dalyje (iš neapdorotų arba parengtų duomenų „numanoma ar gauta informacija“) ir jau paaiškinta pirmiau (šių gairių 26punkte), duomenų taške pateikiamos *informacijos pobūdis* yra lemiamas skiriamasis požymis. Duomenys, kuriais nustatomas susietojo gaminio „fizin[is] kiek[is] ar kokyb[ė] arba fizinio kiekio <...> pokytis“, turėtų būti įtraukti į Duomenų akto taikymo sritį. Kita vertus, į taikymo sritį nepatenka duomenys, atitinkantys visiškai naują informaciją, kurią sukūrė duomenų turėtojas, papildomai investavęs į esamų neapdorotų ir parengtų duomenų vertės ar įžvalgų priskyrimą.

29. Kaip matyti iš 15 konstatuojamosios dalies („visų pirma naudojant sudėtingus nuosavybinius algoritmus“) ir atsižvelgiant į Duomenų akto tikslą apsaugoti duomenų turėtojų duomenų inovacijas, „numanomi arba gauti duomenys“ turi būti tam tikro sudėtingumo ar išradingumo duomenų tvarkymo rezultatas. Todėl pagrindinių matematinių veiksmų, pvz., sudėties, atimties, daugybos, dalybos ar vidurkio apskaičiavimo, atlikimas nereiškia, kad duomenų taškas nepatenka į taikymo sritį, net jei apdorojant duomenis gaunama papildomų įžvalgų, viršijančių pagrindinių duomenų reikšmę ar turinį (pvz., naudojant parengtų duomenų taškus „degalų srautas litrais per valandą“ ir „transporto priemonės greitis km/h“ dabartinėms ar vidutinėms degalų sąnaudoms apskaičiuoti).

30. Duomenų aktu siekiama suteikti naudotojams ir trečiosioms šalims galimybę gauti ir naudoti (bendrai) sukurtus duomenis, kad jie galėtų kurti novatoriškus gaminius ir paslaugas tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios suteikiamos ir duomenų turėtojui. Todėl, nors novatoriškas duomenų tvarkymas, kurį atlieka duomenų turėtojai, siekdami gauti papildomų verčių ar įžvalgų iš neapdorotų ar parengtų duomenų, yra apsaugotas nuo atskleidimo, pagrindiniai duomenys, kurie naudojami kaip tokio tvarkymo įvesties duomenys, paprastai patenka į taikymo sritį, išskyrus atvejus, kai tokie duomenys patys savaime yra numanomi arba gauti duomenys, kaip apibrėžta Duomenų akte.

31. Šį pagrindimą geriau iliustruoja duomenų iš kelių šaltinių, pavyzdžiui, jutiklių, derinys. Pagal 15 konstatuojamąją dalį, „informacij[a], gaut[a] jutiklių sintezės būdu, kai duomenys numanomi arba gaunami iš daugelio jutiklių“, turėtų būti laikoma nepatenkančia į Duomenų akto taikymo sritį. Tačiau tai nereiškia, kad bet kokio skirtingų duomenų taškų derinio savaime pakanka, kad gauti duomenys nepatektų į taikymo sritį. Tai patvirtinama 15 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią tam tikromis aplinkybėmis laikoma, kad duomenys, kurie naudojami „kartu su kitais duomenimis“, patenka į taikymo sritį. Vietoj to, tam, kad duomenys iš kelių šaltinių nebūtų įtraukti į taikymo sritį, juos apdorojant turi būti gaunamos *visiškai naujos įžvalgos*, apimančios ne tik pagrindinius matematinius veiksmus, susijusius su šaltinio duomenimis, (pvz., objektų aptikimo sistemos, kurios apdoroja duomenis iš kelių šaltinių, kad išanalizuotų transporto priemonės aplinką). Tačiau į taikymo sritį turėtų patekti duomenys, kurie yra duomenų derinio rezultatas, kai *negaunama jokių naujų reikšmingų įžvalgų, viršijančių pagrindiniuose duomenyse pateikiamos informacijos pobūdį*. Tokių duomenų pavyzdžiai: pasauline palydovinės navigacijos sistema (GNSS) pagrįstų buvimo vietos nustatymo duomenų kaip žymos pridėjimas prie kitų transporto priemonės duomenų, kad būtų gauti su vieta susieti duomenys, duomenų taško laiko žymėjimas arba GNSS pagrįstų jutiklio duomenų suderinimas su žemėlapiu, kad būtų galima nustatyti tikslesnę geografinę vietą.

32. Būsimų įvykių, verčių ar sąlygų prognozės paprastai laikomos nepatenkančiomis į taikymo sritį, nes jose paprastai pateikiama naujos informacijos, kuri viršija dabartinio transporto priemonės veikimo ar būklės aprašymą ir apibūdinimą (plg. šių gairių 26 punktą). Prognozė reiškia tam tikrą neapibrėžtį (pvz., transporto priemonės trajektorijos prognozės). Tai skiriasi nuo įvykių, verčių ar sąlygų, kurie, nors ir būsimi, yra tikri arba kuriems nereikia sudėtingo aiškinimo atliekant daugiau nei tik pagrindinius matematinius veiksmus. Jų pavyzdžiai: iš anksto nustatyta kitos techninės apžiūros data / laikotarpis ir dabartiniai parametrai arba vertės, ekstrapoliuoti į ateitį, naudojant pagrindinius matematinius veiksmus, pvz., tiesines lygtis. Kai numatomas įvykis, vertė ar sąlyga yra susiję su duomenimis, kurie būtų laikomi patenkančiais į Duomenų akto taikymo sritį be šio prognozavimo elemento, duomenų turėtojai turi suteikti prieigą prie alternatyvaus, nors ir ne tokio tikslaus, duomenų taško, jei toks duomenų taškas yra parengti duomenys, kaip apibrėžta Duomenų akte, ir jei jis jiems yra lengvai prieinamas. Pavyzdžiui, virtualusis degalų lygio jutiklis gali naudoti sudėtingą mašininio mokymosi modelį būsimam degalų lygiui prognozuoti remiantis vairavimo stiliumi, kelionių istorija ir kitais veiksniais. Tačiau jei duomenų turėtojui yra lengvai prieinami alternatyvūs duomenys apie degalų lygį be prognozavimo elemento, pvz., naudojant ne tokį tikslų fizinį degalų lygio jutiklio signalą, šie duomenys turi būti prieinami.

2.3.4. *Duomenų, patenkančių į taikymo sritį ir nepatenkančių į taikymo sritį, pavyzdžiai*

33. Atsižvelgiant į tai, neapdorotų duomenų, apibrėžtų Duomenų akte, pavyzdžiai gali būti:

(a) jutiklio signalai (pvz., ratų sukimosi greitis; padangų slėgis, nustatytas padangų slėgio stebėjimo sistemos vožtuvu; stabdžių slėgis; kampinis sukimosi greitis; langų, droselinės sklendės ar kitų transporto priemonės komponentų padėties signalai; lambda jutiklio rodmenys; oro srauto masė; vairaračio kampas; variklio sūkių skaičius per minutę);

(b) neapdoroti vaizdo arba debesų kompiuterijos duomenys, gaunami tiesiogiai iš kamerų ir LiDAR jutiklių;

(c) mikrofonais užfiksuotos garso bangos;

(d) radaro signalo duomenys prieš taikant objektų aptikimo arba sekimo algoritmus;

(e) neapdoroti valdiklio zonos tinklo (CAN) magistralės pranešimai;

(f) duomenys, tiesiogiai gauti dėl rankiniu būdu duotų komandų (pvz., valytuvas: įjungta / išjungta; oro kondicionavimo sistemos naudojimas) arba dėl paprasto aktyvavimo (pvz., raktas: įjungta / išjungta; rankinis stabdys: įjungta / išjungta;

(g) transporto priemonės komponento būsena (pvz., transporto priemonė, durys, langas, variklio dangtis: užrakinta / neužrakinta) ir kt.

34. Parengtų duomenų ([9]), apibrėžtų Duomenų akte, pavyzdžiai gali būti:

(a) temperatūra, išmatuota arba apskaičiuota transporto priemonėje arba už jos ribų (°C ([10]), pvz., tepalų, aušinimo skysčio, variklio, baterijos elementų, katalizatoriaus, išorės oro ir kt.);

(b) transporto priemonės greitis (km/h arba mph);

(c) transporto priemonės pagreitis;

(d) skysčių lygis (litrais ir procentais, pvz., kuro, tepalų, dyzelinio variklio taršumą mažinančio skysčio, stabdžių skysčio, priekinio stiklo valytuvų skysčio);

(e) srautai (pvz., degalų);

(f) GNSS pagrįsti duomenys, pvz., (pakoreguota) buvimo vieta;

(g) odometro rodmens vertė;

(h) degalų / energijos sąnaudos (litrai/100 km arba mylios/galonas arba kWh/100 km), išskyrus atvejus, kai jos prognozuojamos pagal šių gairių 32 punktą;

(i) kelionės santraukos (pvz., dienos laikas, kai važiuojama transporto priemone, vidutinis nuvažiuotas atstumas);

(j) baterijos lygis (voltais ir procentais);

(k) normalizuotas padangų slėgis esant etaloninei temperatūrai (psi, barais arba kPa);

(l) stabdžių trinkelės nusidėvėjimas (procentais), išskyrus atvejus, kai jis prognozuojamas pagal šių gairių 32 punktą;

(m) kitos techninės apžiūros laikas arba atstumas iki kitos techninės apžiūros, išskyrus atvejus, kai jie prognozuojami pagal šių gairių 32 punktą;

(n) transporto priemonės sistemos arba komponento būsena arba būklė, gauta apdorojus neapdorotus duomenis (pvz., variklio būsena, t. y. variklio veikimas: įjungta / išjungta; variklio išjungimo ir paleidimo sistemos būsena: aktyvi / neaktyvi; baterijos įkrovos būsena: vykdoma / užbaigta / nepavyko ir procentais, neatsižvelgiant į tai, ar transporto priemonė yra prijungta prie elektros tinklo; automatinių žibintų / valytuvų, stabdžių antiblokavimo sistemos ar oro pagalvės aktyvavimo būsena; informacija apie transporto priemonės aparatinės įrangos gedimus, pvz., trikties kodai arba trikčių indikatorių lemputės);

(o) duomenys, naudojami kaip tolesnio apdorojimo ar skaičiavimo parametrai, net jei jie gaunami dėl veiksmo, kurį atliko naudotojas, (pvz., naudotojo nustatyta tikslinė temperatūra, naudojama kaip parametras klimato kontrolės sistemoje šildymui / vėsinimui reguliuoti; rankiniu būdu parinkta pavara, kurią pavarų dėžės valdymo blokas naudoja variklio sukimo momentui valdyti; sporto režimo aktyvavimas, dėl kurio parametras „sporto režimas įjungtas“ naudojamas keliose kontrolės logikos dalyse) ir kt.

35. Numanomų arba gautų duomenų, apibrėžtų Duomenų akte, pavyzdžiai gali būti ([11]):

(a) dinaminio maršruto keitimo ir optimalaus maršruto planavimo algoritmų generuojami duomenys;

(b) pažangiųjų pagalbos vairuotojui sistemų duomenys, išskyrus (aktyvavimo) būsenos duomenis, (pvz., objektų aptikimas ir klasifikavimas, trajektorijos prognozės, rizikos vertinimas, avarinis stabdymas, pagalbos vairuojant komandos, pavyzdžiui, eismo juostos sekimo pagalbinė sistema, adaptyvioji pastovaus greičio palaikymo sistema arba įspėjimai apie didelį leidžiamo greičio viršijimą);

(c) variklio valdymo algoritmų, kuriais optimizuojamas degalų naudojimo efektyvumas, išmetamųjų teršalų kiekis ir našumas, duomenys;

(d) vairuotojo analizės sistemų duomenys, pavyzdžiui, vairavimo ar ekologiniai įverčiai;

(e) avarijų padarinių analizė ir kt.

([9]) Priklausomai nuo individualios transporto priemonės konstrukcijos, kai kurie iš šių duomenų taškų veikiau gali būti klasifikuojami kaip neapdoroti, o ne kaip parengti duomenys.

([10]) Šiame skirsnyje minimi vienetai yra orientaciniai ir nebaigtiniai. Pareiga pateikti duomenų tašką taip pat taikoma, jei duomenų turėtojas nusprendžia naudoti kitą vienetą.

([11]) Šis sąrašas neturi įtakos pareigoms pateikti duomenis pagal konkretiems sektoriams skirtus teisės aktus, plg. 5punktą.

3. PRIEIGA PRIE TRANSPORTO PRIEMONĖS DUOMENŲ (3, 4 IR 5 STRAIPSNIAI)

36. Naudotojų teisė susipažinti su gaminio ir susijusių paslaugų duomenimis ir jais naudotis, be kita ko, siekiant jais dalytis su pasirinktomis trečiosiomis šalimis, yra pagrindinė Duomenų akto II skyriaus nuostata. Duomenų turėtojai gali suteikti naudotojams prieigą prie duomenų tiesiogiai pagal 3 straipsnio 1 dalį arba netiesiogiai pagal 4 straipsnio 1 dalį.

37. 3 straipsnio 1 dalimi nustatoma pareiga suteikti naudotojui tiesioginę prieigą prie gaminio duomenų (t. y. duomenų, kuriuos galima išrinkti) ir susijusių paslaugų duomenų ne visais atvejais, o tik „kai aktualu ir techniškai įmanoma“. Šia formuluote siekiama suteikti transporto priemonių gamintojams galimybę savo nuožiūra nuspręsti, ar projektuoti susietąjį gaminį taip, kad naudotojas turėtų nekontroliuojamą prieigą prie duomenų (t. y. be jokios kitos šalies intervencijos), ar prieigą taikant papildomas kontrolės priemones pagal 4 straipsnio 1 dalį.

38. Jei naudotojai negali tiesiogiai susipažinti su transporto priemonės duomenimis pagal 3 straipsnio 1 dalį, duomenų turėtojai turi suteikti naudotojui netiesioginę prieigą prie lengvai prieinamų duomenų pagal 4 straipsnio 1 dalį. Be to, nepriklausomai nuo to, ar prieiga prie duomenų naudotojui suteikiama tiesiogiai, ar netiesiogiai, duomenų turėtojai, gavę naudotojo prašymą, pagal 5 straipsnio 1 dalį privalo suteikti galimybę trečiajai šaliai gauti lengvai prieinamus duomenis. Lengvai prieinami duomenys – „gaminio duomenys ir susijusios paslaugos duomenys, kuriuos duomenų turėtojas teisėtai gauna arba gali teisėtai gauti iš susietojo gaminio ar susijusios paslaugos be neproporcingų pastangų, viršijančių paprastą naudojimąsi“ (2 straipsnio 17 dalis).

39. Automobilių sektoriuje svarbus lengvai prieinamų duomenų pavyzdys yra susietosios transporto priemonės generuojami duomenys, kurie siunčiami į pirminės įrangos gamintojo vidaus serverį, visų pirma pagal išplėstinės transporto priemonės koncepciją. Tokie duomenys bus lengvai prieinami pirminės įrangos gamintojui.

40. Pirminės įrangos gamintojai dėl įvairių priežasčių gali nuspręsti nerinkti arba nesaugoti tam tikrų duomenų taškų galinėje sistemoje, nors transporto priemonės konstrukcija techniškai sudarytų sąlygas juos perduoti. Tokios priežastys gali būti ribotas duomenų perdavimo dažnių juostos plotis, apdorojimo galia ar kiti apribojimai dėl transporto priemonės konstrukcijos, duomenų perdavimo sąnaudos, suvokiamas nenaudingumas verslui ir kt. Vis dėlto tokie duomenys galėtų patekti į Duomenų akto taikymo sritį, atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „lengvai prieinami duomenys“ apima duomenis, kurių duomenų turėtojas negauna, bet „gali teisėtai gauti“. Kai pirminės įrangos gamintojai vertina, ar tam tikrą duomenų tašką galima gauti „be neproporcingų pastangų, viršijančių paprastą naudojimąsi“, jie gali atsižvelgti į tokius veiksnius kaip techninis duomenų taško gavimo sudėtingumas ir sąnaudos.

41. Duomenų aktas yra technologiniu požiūriu neutralus ir juo nesukuriamos griežtos sąlygos dėl duomenų formato ar kokybės arba dėl to, kaip duomenų turėtojai turi suteikti prieigą prie lengvai prieinamų transporto priemonių duomenų. Duomenų turėtojai iš esmės gali laisvai nuspręsti, kokiomis priemonėmis suteikti prieigą. Tai gali būti, pavyzdžiui, nuotoliniai galinės sistemos sprendimai, prieiga transporto priemonės viduje arba net naudojimasis duomenų tarpininkavimo paslauga. Duomenų turėtojai turi laikytis 3–5 straipsniuose nustatytų prieigos ir naudojimo sąlygų, įskaitant reikalavimą pateikti duomenis, „kurie yra tokios pačios kokybės, kokios jie yra prieinami duomenų turėtojui“ (4 straipsnio 1 dalis ir 5 straipsnio 1 dalis). Jei dėl pasirinkto prieigos suteikimo būdo gaunami duomenys yra, pavyzdžiui, mažiau tikslūs, išsamūs, patikimi, aktualūs ar atnaujinti (plg. 30 konstatuojamąją dalį) nei tie, kuriuos duomenų turėtojas gali gauti kitais būdais, jie neatitinka kokybės pareigos. Tokiais atvejais duomenų turėtojas turi suteikti prieigą tokiomis priemonėmis, kuriomis naudotojui arba trečiajai šaliai sudaromos sąlygos gauti lygiavertės kokybės duomenis, išskyrus atvejus, kai kitoks susitarimas yra pagrįstas pagal Duomenų aktą, kitus Sąjungos teisės aktus arba nacionalinės teisės aktus, priimtus pagal Sąjungos teisę.

42. Reikalavimas pateikti duomenis, „kurie yra tokios pačios kokybės, kokios jie yra prieinami duomenų turėtojui“, taip pat apima taisyklę nediskriminuoti naudotojo ar trečiųjų šalių, pavyzdžiui, nepriklausomų remonto dirbtuvių ar kitų nepriklausomų paslaugų teikėjų. Tai reiškia, kad duomenų turėtojai negali suteikti prieigos prie šių duomenų žemesniu kokybės lygiu nei tas, kuriuo duomenys yra prieinami jiems patiems, patronuojamosioms įmonėms ar įgaliotiesiems partneriams, prekiautojams ir remontininkams.

43. Be to, Duomenų akto 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad duomenys būtų „lengvai“ prieinami naudotojui ir trečiosioms šalims. Tai reiškia, kad prieiga turi būti suteikiama palengvintai, be nepagrįstų kliūčių, išlaidų ar procedūrinių trukdžių.

44. Jei duomenų turėtojai nusprendžia naudotojui prieigą prie duomenų suteikti per specialų transporto priemonės OBD-II prievadą, negalima reikalauti, kad naudotojas savo lėšomis įsigytų specializuotą prieigos įrankį arba turėtų pažangių techninių įgūdžių, kad galėtų gauti duomenis. Todėl duomenų turėtojai gali nuspręsti kartu su įsigyta, išsinuomota ar pagal išperkamosios nuomos sutartį išsinuomota transporto priemone be papildomų išlaidų suteikti naudotojui tinkamą prieigos įrankį arba pateikti duomenis kitomis prieigos priemonėmis, pavyzdžiui, per nuotolinį galinės sistemos serverį. Šis punktas neturi įtakos konkretiems sektoriams skirtiems teisės aktams, visų pirma Tipo patvirtinimo reglamento 61–66 straipsniams ir X priedui.

45. Duomenų aktu įpareigojama pateikti tik tuos duomenis, kuriuos galima išrinkti. Tai netaikoma, pavyzdžiui, duomenims, kurie apdorojami „paribyje“ (t. y. transporto priemonės viduje) ir kurių negali gauti jokia šalis, įskaitant pirminės įrangos gamintojus, nes jie iš karto po apdorojimo ištrinami. Tam tikri duomenų taškai, pavyzdžiui, pagreičio matuoklio duomenys, transporto priemonės greitis, GNSS pagrįsta buvimo vieta arba odometro rodmens vertė, yra labai svarbūs daugeliui antrinės rinkos naudojimo atvejų. Todėl pirminės įrangos gamintojai raginami atsižvelgti į duomenų taškų svarbą nepriklausomiems antrinės rinkos paslaugų teikėjams, kai jie sprendžia, ar tokius duomenų taškus projektuoti taip, kad juos būtų galima išrinkti iš transporto priemonės.

4. PRIEIGOS PRIE DUOMENŲ IŠLAIDOS

46. Duomenų turėtojai, kurie, palaikydami įmonių tarpusavio santykius, privalo suteikti duomenų gavėjui galimybę gauti duomenis, visų pirma pagal 5 straipsnį, turi teisę į pagrįstą kompensaciją pagal 9 straipsnį. Tai neturi įtakos kitiems Sąjungos teisės aktams ar nacionalinės teisės aktams, priimtiems pagal Sąjungos teisę, kuriais reglamentuojama prieiga prie automobilių pramonės duomenų, įskaitant techninei apžiūrai būtiną techninę informaciją ([12]). Išsamios gairės, kaip apskaičiuoti tokią kompensaciją, bus pateiktos būsimose Komisijos gairėse dėl pagrįstos kompensacijos apskaičiavimo pagal 9 straipsnio 5 dalį.

5. PAPILDOMA INFORMACIJA

47. Komisija ragina kompetentingas institucijas, užtikrinančias Duomenų akto vykdymą, aktyviai bendradarbiauti su kitomis atitinkamomis automobilių sektoriaus institucijomis, visų pirma nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis pagal Tipo patvirtinimo reglamentą ir Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, laikantis Duomenų akto 37 straipsnio 5 dalies g punkto, kad būtų užtikrintas tinkamas Duomenų akto ir kitų atitinkamų teisės aktų vykdymas ir sklandi jų sąveika. Komisija sieks konstruktyvaus dialogo su kompetentingomis institucijomis, užtikrinančiomis Duomenų akto vykdymą, ir kitomis atitinkamomis automobilių sektoriaus institucijomis, kad remtų jų veiklą. Atsižvelgiant į tai, Europos duomenų inovacijų valdyba gali būti forumas, kuriame skatinamas nuoseklumas ir tarpusavio mokymasis įvairiuose sektoriuose ir ES valstybėse narėse.

48. Komisija ragina visus susijusius pramonės suinteresuotuosius subjektus vesti dialogą siekiant subalansuoto įgyvendinimo, atsižvelgiant į visų susijusių šalių teisėtus interesus. Šiuo dialogu gali būti sprendžiami ne tik Duomenų akto įgyvendinimo, bet ir kiti automobilių ekosistemai svarbūs klausimai. Komisija yra įsipareigojusi sudaryti palankesnes sąlygas tokiam abipusiai naudingam dialogui.

49. Komisija skatina prieigos prie duomenų automobilių pramonėje standartų rengimą ir priėmimą bei sudaro jiems palankesnes sąlygas, veiksmingai bendradarbiaudama su atitinkamomis standartizacijos ir duomenų valdymo įstaigomis, kad būtų užtikrintas sąveikumas, saugumas ir sąžininga konkurencija.

50. Atsižvelgiant į Duomenų akto naujumą ir nuolatinius atitinkamų technologijų pokyčius, po atitinkamo laikotarpio šios gairės turėtų būti peržiūrėtos, kad būtų galima įvertinti jų veiksmingumą automobilių pramonės sektoriuje ir nustatyti visus neišspręstus klausimus.

([12]) 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/45/ES dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų periodinės techninės apžiūros, kuria panaikinama Direktyva 2009/40/EB (OL L 127, 2014 4 29, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/45/oj).